

СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

УДК 342

DOI 10.36919/3041-1149(Print).4.2024.157-165

В. І. Вовнюк,

керівник Секретаріату Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної
комісії адвокатури, здобувач третього рівня освіти,
Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука
email: vip-vov@ukr.net

ORCID ID 0009-0005-3912-3408

**ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ПРОБЛЕМИ В ДІЯЛЬНОСТІ КДКА
ЩОДО ДОТРИМАННЯ ВСТАНОВЛЕНИХ СТРОКІВ**

Предметом запропонованого дослідження є розгляд проблемних питань, пов'язаних з діяльністю кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури щодо забезпечення ними законного, справедливого та своєчасного вирішення покладених на них обов'язків. Звернуто увагу на статус кваліфікаційно-дисциплінарних комісій та їхнє місце в системі адвокатури. Особливо акцентовано увагу на природу цих органів адвокатського самоврядування, що наближає їх до судів відповідно до європейських стандартів. Під час дослідження використано значну практичну базу з діяльності кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури та Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. Зосереджено увагу на дослідженні за допомогою аналізування конкретних справ проблем, пов'язаних із забезпеченням дотримання в процесі розгляду скарг на дії адвокатів встановлених законом строків і негативного впливу їхнього порушення на забезпечення не тільки охоронюваних законом прав та основних свобод громадян, а й загального рівня законності в суспільстві. Внесено пропозиції щодо вдосконалення нормативного забезпечення діяльності КДКА на цьому напрямі.

Ключові слова: скарга, стадії дисциплінарного провадження, кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури, строки розгляду, дисциплінарна відповідальність адвоката.

Постановка проблеми. Діяльність адвокатури спрямована на забезпечення дотримання уповноваженими державними органами охоронюваних законом прав та основних свобод громадян. Саме тому до діяльності адвокатів у державі та суспільстві висувають високі вимоги щодо рівня їхньої професійності та моральності. Особам, інтереси яких у судочинстві представляють адвокати, а також уповноваженим державним органам, з якими в певному статусі співпрацюють адвокати, надано право оскаржувати їхні неправомірні дії. Такою є форма реагування на неправомірні або такі, що не відповідають вимогам моралі, вчинки адвокатів. Наразі ця тема як на практичному, так і на доктринальному рівні продовжує залишатися дискусійною та потребує подальших досліджень.

Аналіз дослідження проблеми. Проблематика дисциплінарної відповідальності адвокатів була та залишається актуальною. Цьому напряму значну увагу приділяли такі відомі науковці, як О. М. Бандурка, В. М. Бевзенко, І. М. Бондаренко, О. В. Закаленко, Д. А. Козачук, О. В. Кузьменко, С. М. Кушнір, О. С. Лагода, А. Ю. Осадчий, М. І. Смокович та багато інших.

Дослідженню її різних напрямів приділяли увагу вітчизняні науковці, як-от Т. Б. Вільчик [1], Л. О. Волошина [2, с. 129–135], В. В. Заборовський [3, с. 92–95], Д. В. Кухнюк [4, с. 75–79],

О. М. Овчаренко [5, с. 168–172], О. І. Русанова [6, с. 14–16], Я. В. Фляжнікова [7, с. 184–190] та інші дослідники.

Сутність їхніх досліджень переважно зводилась до розгляду проблем, пов'язаних з підставами застосування заходів дисциплінарного впливу до адвокатів, поняття такої відповідальності, її видів тощо.

Мета статті. Водночас поза межами уваги науковців залишалися можливості та способи ухилення адвокатів від відповідальності, зокрема із використанням можливостей такого органу адвокатського самоврядування, яким є кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури. Дослідженню одного із таких способів, а саме використанню витоку строку розгляду скарги для ухилення адвоката від відповідальності та напрацюванню пропозицій щодо його недопущення й присвячена ця стаття.

Виклад основного матеріалу. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури (далі – КДКА), відповідно до частини першої статті 50 Закону України № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон), «утворюється з метою визначення рівня фахової підготовленості осіб, які виявили намір отримати право на заняття адвокатською діяльністю, та вирішення питань щодо дисциплінарної відповідальності адвокатів».

Частиною п'ятою статті 50 Закону визначено обсяг повноважень КДКА, до яких належать:

- 1) організація та проведення кваліфікаційних іспитів;
- 2) прийняття рішень щодо видачі свідоцтва про складення кваліфікаційного іспиту;
- 3) прийняття рішень про зупинення або припинення права на заняття адвокатською діяльністю;
- 4) здійснення дисциплінарного провадження стосовно адвокатів;
- 5) вирішення інших питань, віднесених до повноважень кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури цим Законом, рішеннями конференції адвокатів регіону, Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, з'їзду адвокатів України [8].

Отже, до компетенції дисциплінарної палати КДКА належить, зокрема, здійснення дисциплінарного провадження стосовно адвокатів.

Відповідно до п. 2 Положення про порядок прийняття та розгляд скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, затверджене рішенням Ради адвокатів України від 30.08.2014 № 120 з подальшими змінами (далі – Положення), яким регламентується процедура дисциплінарного провадження, останнім «визнається процедура розгляду письмової скарги, яка містить відомості про наявність у діях адвоката ознаки дисциплінарного проступку» [9].

Згідно зі ст. 49 цього Положення за результатами розгляду дисциплінарної справи дисциплінарна палата КДКА може ухвалити рішення про:

- 1) притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку та застосування до нього дисциплінарного стягнення;
- 2) закриття дисциплінарної справи.

Відповідно до статті 35 Закону адвокат може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності впродовж року з дня вчинення дисциплінарного проступку, тобто встановлюється строк давності притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за вчинений проступок.

Статтею 37 Закону визначено, що дисциплінарне провадження за скаргою щодо адвоката складається з таких стадій:

- 1) проведення перевірки відомостей про дисциплінарний проступок адвоката;
- 2) порушення дисциплінарної справи;
- 3) розгляд дисциплінарної справи;
- 4) ухвалення рішення в дисциплінарній справі.

Згідно з Положенням (ст. 21) заява (скарга) щодо поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, реєструється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури та не пізніше **трьох днів** з дня її надходження передається до дисциплінарної палати для перевірки відомостей про дисциплінарний проступок адвоката. Здійснення перевірки доручається одному з членів дисциплінарної палати КДКА.

Заяву (скаргу) про дисциплінарний проступок адвоката, довідку та всі матеріали перевірки членом дисциплінарної палати КДКА, яким здійснювалась перевірка, не пізніше **тридцяти днів** з дня її початку подають на розгляд дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. Перевищення зазначеного строку допускається виключно у виняткових випадках (ст. 30 Положення).

За результатами розгляду заяви (скарги) про дисциплінарний проступок адвоката, довідки та матеріалів перевірки дисциплінарна палата кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури не пізніше **тридцяти днів** з дня отримання матеріалів перевірки більшістю голосів членів палати, які беруть участь у її засіданні, вирішує питання про порушення або відмову в порушенні дисциплінарної справи стосовно адвоката.

Дисциплінарна справа стосовно адвоката має бути розглянута дисциплінарною палатою кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури не пізніше **тридцяти днів** з дня її порушення. До строку розгляд дисциплінарної справи не включається й перебіг строків зупиняється на термін хвороби чи відпустки адвоката, стосовно якого порушено дисциплінарне провадження, а також термін, на який розгляд справи було зупинено.

Отже, з урахуванням часу, передбаченого на проходження всіх стадій процесу, дисциплінарне провадження стосовно адвоката в загальній сукупності може тривати понад 90 днів.

У подальшому винесене дисциплінарною палатою КДКА рішення в дисциплінарній справі за результатами розгляду заяви (скарги) може бути оскаржене до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури або до суду впродовж **тридцяти днів** з дня його ухвалення.

Відповідно до частини 1 статті 52 Закону Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури (далі – ВКДКА) є колегіальним органом, завданням якого є розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури.

Так, ВКДКА впродовж **трьох днів** з дня отримання скарги на рішення в дисциплінарній справі витребує матеріали дисциплінарної справи у відповідної кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури та забезпечує розгляд упродовж **тридцяти днів** з дня одержання матеріалів дисциплінарної справи.

Отже, в разі оскарження рішення дисциплінарної палати КДКА до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури тривалість процедури розгляду справ у дисциплінарному провадженні щодо адвоката збільшується ще більше ніж на 60 днів.

Однак на практиці доволі поширеними є випадки, коли КДКА з певних причин належно не здійснює покладених на неї функцій з розгляду справ щодо притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, що призводить до порушення встановлених строків дисциплінарного провадження й унеможливорює притягнення винного до дисциплінарної відповідальності.

Потрібно зауважити, що частиною 1 статті 6 Європейської конвенції з прав людини та її основоположних свобод (далі – Конвенція) передбачено право кожного на справедливий і публічний розгляд його справи впродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом [10].

У розумінні частини 1 статті 6 Конвенції КДКА та ВКДКА мають усі потрібні ознаки «суду», що знайшло своє підтвердження у відповідному рішенні вищих судових інстанцій.

Так, Касаційний адміністративний суд у своїй постанові від 08.10.2020 у справі № 826/3443/18 (п. 64) зауважив, що «досліджуючи правову природу діяльності відповідача, Суд зазначає, що, відповідно до завдань, які визначені в статті 50 Закону № 5076-VI з урахуванням практики Європейського суду з прав людини (рішення «Срамек проти Австрії» *Sramek v. Austria* п. 36), КДКА Вінницької області має всі ознаки «суду» у розумінні частини 1 статті 6 Конвенції. Під час виконання своїх функцій КДКА є належним судом, встановленим законом, саме як квазісудовий орган у системі органів адвокатського самоврядування України» [11].

Логічно вважати, що ВКДКА в цій системі діє як квазісудовий орган і фактично виступає в ролі апеляційної інстанції під час розгляду скарг на рішення кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури регіонів. Таку позицію висловив Верховний Суд у постановках від 25.06.2018 у справі № 810/1972/17 [12] та від 10.06.2021 у справі № 826/15590/15 [13].

Отже, КДКА регіону є першою інстанцією в системі квазісудових органів адвокатського самоврядування, а ВКДКА – апеляційною. Відтак усі гарантії та права кожного громадянина на справедливий розгляд справи в розумний строк, закріплені у ст. 6 Конвенції, підлягають повній реалізації. Відповідно, справи в дисциплінарному провадженні щодо адвокатів мають розглядатись у розумні строки, щоб не було негативних ризиків для скаржника.

Розглянемо цю проблематику більш детально на прикладі деяких рішень ВКДКА, ухвалених за результатами розгляду скарг на бездіяльність КДКА щодо нерозгляду скарг на адвокатів.

Так, 17.05.2024 до ВКДКА надійшла скарга на бездіяльність КДКА Дніпропетровської області щодо нерозгляду скарги на адвоката. Скаржник зазначає, що 19.07.2023 ним було надіслано на адресу кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Дніпропетровської області скаргу щодо неналежної поведінки адвоката. Проте станом на час звернення скаржника зі скаргою до ВКДКА, тобто щодо проходження 10-ти місяців з дати надсилання ним скарги на адвоката, кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури Дніпропетровської області не було вчинено жодних дій з виконання процедури розгляду скарги, водночас будь-яких повідомлень на адресу скаржника від КДКА Дніпропетровської області не надходило.

Листом від 27.05.2024 голова ВКДКА звернувся до голови кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Дніпропетровської області з проханням направити матеріали, які були взяті до уваги кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури Дніпропетровської області в разі нерозгляду скарги стосовно адвоката, та надати інформацію щодо дій, які були здійснені КДКА в межах розгляду зазначеної скарги.

Листом від 29.05.2024 голова ВКДКА доручив члену ВКДКА провести перевірку відомостей і фактів, викладених у цій скарзі. У результаті перевірки Вищою кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури було встановлено, що 02.10.2023 на адресу КДКА Дніпропетровської області надійшла скарга стосовно адвоката, який обліковується в Раді адвокатів Дніпропетровської області.

На дату розгляду скарги Вищою кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури КДКА Дніпропетровської області не повідомила ВКДКА про вчинені нею належні дії щодо розгляду цієї скарги та дотримання процедури, передбаченої чинним законодавством.

У зв'язку із зазначеним ВКДКА вбачала протиправну бездіяльність КДКА Дніпропетровської області щодо нерозгляду скарги стосовно адвоката. Протилежних доводів та обґрунтувань КДКА регіону не надала. Тому рішенням ВКДКА від 27.06.2024 № VI-005/2024 скаргу на бездіяльність КДКА Дніпропетровської області було задоволено [14].

В іншій ситуації скаржниця подала 18 серпня 2023 року скаргу на адвоката до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Чернігівської області.

6 лютого 2024 року до ВКДКА від цієї самої особи надійшла скарга на бездіяльність КДКА Чернігівської області щодо нерозгляду її скарги від 18 серпня 2023 року. Скаржниця зазначала, що за її першочерговою скаргою КДКА регіону рішення не прийнято, відомостей про те, з яких підстав не проводиться розгляд скарги, в неї немає.

Листом від 07.02.2024 голова ВКДКА витребував у КДКА Чернігівської області матеріали, які були взяті до уваги комісією щодо нерозгляду скарги стосовно адвоката, а також інформацію щодо дій, які були здійснені кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури Чернігівської області в межах розгляду зазначеної скарги. Листом від 05.03.2024 голова ВКДКА доручив члену ВКДКА провести перевірку відомостей і фактів, викладених у цій скарзі на бездіяльність КДКА Чернігівської області.

29 березня 2024 року до ВКДКА надійшла відповідь від КДКА Чернігівської області.

Перевіливши доводи поданої скарги, ВКДКА встановила, що скарга щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності адвоката була отримана КДКА Чернігівської області 21.08.2023, того самого дня була зареєстрована й 23.08.2023 передана до дисциплінарної палати.

24.09.2023 членом дисциплінарної палати, який проводив перевірку відомостей, викладених у скарзі, було складено довідку й разом з матеріалами перевірки було подано на розгляд дисциплінарної палати. Однак засідання дисциплінарної палати, що було заплановане на 17.10.2023, не відбулося через неправомочність у зв'язку з відсутністю кворуму. Скаргу

розглянули дисциплінарною палатою в березні 2024 року, де було ухвалено рішення про відмову в порушенні дисциплінарної справи стосовно адвоката. Тобто з дати подання скарги до КДКА Чернігівської області до дати її розгляду дисциплінарною палатою пройшло сім місяців, що надто перевищує строки, передбачені нормативно-правовими актами.

Враховуючи, що станом на день розгляду скарги у ВКДКА кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури Чернігівської області розглянула скаргу щодо адвоката та ухвалила відповідне рішення за результатом розгляду скарги, рішенням ВКДКА від 25.04.2024 № IV-001/2024 скаргу на бездіяльність КДКА Чернігівської області було залишено без задоволення [15].

Інша скарга на адвоката була подана скаржником 12 грудня 2023 року до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Одеської області. Зазначену скаргу було ухвалено, зареєстровано та передано до дисциплінарної палати 15 грудня 2023 року.

9 січня 2024 року до КДКА Одеської області надійшли письмові пояснення адвоката. Протокольним рішенням КДКА Одеської області від 23 січня 2024 року було продовжено перевірку для з'ясування обставин, викладених у письмових поясненнях адвоката. 4 квітня 2024 року до КДКА Одеської області від адвоката надійшли додаткові пояснення щодо скарги.

Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури Одеської області було повідомлено ВКДКА, що матеріали дисциплінарного провадження за цією скаргою стосовно адвоката внесені до порядку денного засідання дисциплінарної палати КДКА Одеської області, яке було призначене на 16 квітня 2024 року. Відповідно, з дня надходження скарги до КДКА Одеської області до дати розгляду скарги та матеріалів перевірки дисциплінарною палатою пройшло більше ста двадцяти днів, що в два рази перевищує строки, встановлені нормативно-правовими актами.

23 травня 2024 року на засіданні Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури було ухвалено рішення V-012/2024 про залишення скарги на бездіяльність КДКА Одеської області без задоволення [16].

Ще одна скарга на поведінку адвоката надійшла до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Київської області 14 вересня 2022 року.

10 квітня 2023 року до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури надійшла скарга тієї самої особи на дії кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Київської області за результатами розгляду скарги на адвоката від 14.09.2022.

Листом від 14 квітня 2023 року ВКДКА витребувала у КДКА Київської області інформацію за скаргою. 21 квітня 2023 року до ВКДКА надійшов лист від КДКА Київської області, яким повідомлялося, що 19.04.2023 матеріали справи за вказаною скаргою стосовно адвоката були передані до ВКДКА для скерування цієї скарги до КДКА іншого регіону.

Листом від 27 квітня 2023 року голова Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури доручив члену ВКДКА провести перевірку відомостей і фактів, які викладені в скарзі на дії кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Київської області за результатами розгляду скарги від 14.09.2022 стосовно адвоката.

Після перевірки обставин скарги ВКДКА було встановлено, що станом на 19.04.2023, тобто після проходження семи місяців з подання скаржником до КДКА Київської області скарги від 14.09.2022, скарга про дисциплінарний проступок адвоката, довідка та всі матеріали перевірки так і не були подані на розгляд дисциплінарної палати КДКА Київської області.

Водночас до порядку денного засідання дисциплінарної палати КДКА Київської області 19 квітня 2023 року було внесено розгляд скарги та матеріалів перевірки за цією скаргою стосовно адвоката.

До того ж розгляду вказаного питання передували засідання дисциплінарної палати КДКА Київської області від 30.11.2022, 21.12.2022 та 25.01.2023, на яких були подані, розглянуті та задоволені заяви про самовідвід п'ятьох членів палати.

У подальшому проведення перевірки за вищевказаною скаргою було доручено члену дисциплінарної палати КДКА Київської області, який під час здійснення перевірки дійшов висновку про наявність підстав для свого самовідводу, у зв'язку з цим склав відповідну довідку, в якій заявлено про неможливість подальшого проведення перевірки та самовідвід.

Відтак 19.04.2023 на засіданні дисциплінарної палати КДКА Київської області заяву про самовідвід члена дисциплінарної палати КДКА Київської області було задоволено.

Оскільки 6 із 10 членів ДП КДКА Київської області подали заяви про самовідвід, які були задоволені, кворум для розгляду вказаного питання був відсутній. У зв'язку з цим 19.04.2023 матеріали справи за скаргою стосовно адвоката були передані до ВКДКА для скерування цієї скарги до КДКА іншого регіону.

ВКДКА зазначила, що КДКА Київської області всупереч строкам, встановленим Положенням про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, безпідставно та затягуючи час не вчиняла передбачених законодавством дій для розгляду цієї скарги стосовно адвоката у строки, передбачені законодавством.

Однак щодо вимоги скаржника з притягнення до дисциплінарної відповідальності винних осіб, членів дисциплінарної палати та голови КДКА, ВКДКА зазначила, що, згідно з ч. 4 ст. 52 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», до компетенції ВКДКА не належить розгляд скарг щодо поведінки адвокатів, а також зауважила, що процедура притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності врегульована розділом VI Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Отже, рішенням ВКДКА від 26.05.2023 № VI-016/2023 скаргу на дії кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Київської області за результатами розгляду скарги від 14.09.2022 стосовно адвоката було задоволено частково [17].

Усього за перше півріччя 2024 року Вищою кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури було розглянуто 18 таких скарг на бездіяльність КДКА регіону, з яких 1 скарга була задоволена та 4 – задоволені частково.

Висновки. З огляду на вищенаведені приклади можна зробити висновок, що під час розгляду скарг на адвокатів мають місце непоодинокі випадки, коли через бездіяльність кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури та затягування процесу розгляду скарги скаржник може втратити можливість притягнути адвоката до відповідальності в строк, передбачений законодавством.

Водночас чинне законодавство не містить жодного механізму для притягнення осіб, винних у порушенні встановлених законодавством строків, до відповідальності. Передбачені ч. 5 ст. 52 Закону види рішень, які можуть бути ухвалені ВКДКА, останніми на практиці не застосовуються.

З викладеного вище видно, що ВКДКА за результатом розгляду скарги на дії чи бездіяльність КДКА регіону може ухвалити рішення про задоволення такої скарги (частково або повністю) чи про відмову. Проте навіть рішення ВКДК про задоволення скарги фактично є неефективним і неспрямованим на усунення причин звернення зі скаргою на дії адвоката. Так само воно не впливає на подальший розгляд скарги відповідною КДКА.

З метою уникнення ситуацій доцільно внести зміни та доповнення до нормативно-правових актів, якими запровадити заходи щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні встановлених строків розгляду скарг на адвокатів, та створити відповідний механізм їхнього застосування. Крім того, на нашу думку, запровадження інституту зупинення обліку строку притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності або його поновлення за наявності визначених підстав могло б стати вагомим чинником протидії практиці навмисного затягування строків розгляду скарг на дії чи поведінку адвокатів з метою їхнього ухилення від відповідальності.

Водночас потрібно зауважити, що викладені пропозиції не є вичерпними, а тому наукові дослідження цієї проблематики мають продовжуватися.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вільчик Т. Б., Дисциплінарна та цивільно-правова відповідальність адвокатів. *Інформація і право*. 2015. № 3 (15). URL : <https://www.ippi.org.ua/vilchik-tb-distiplinarna-ta-tsivilno-pravova-vidpovidalnist-advokativ-st-115-122> (дата звернення: 13.09.2024).

2. Волошина Л. О. Поняття та види дисциплінарної відповідальності адвоката. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 2. С. 129–135. URL : https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/2_2016_Voloshuna.pdf (дата звернення: 12.09.2024).

3. Заборовський В. В. Дисциплінарна відповідальність адвоката: поняття та види. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 4. С. 92–95. URL : http://par.in.ua/4_2014/4_2014.pdf (дата звернення: 10.09.2024).
4. Кухнюк Д. В. Дисциплінарна відповідальність адвоката в Україні: проблеми правового регулювання. *Цивілістична процесуальна думка*. 2016. № 2. С. 75–79. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/tsprv_2016_2_18 (дата звернення: 17.09.2024).
5. Овчаренко О. М., Ковальова Я. О. Дисциплінарна відповідальність адвоката: дискусійні аспекти. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2019. Вип. 40. С. 168–172. URL : <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/17746> (дата звернення: 11.09.2024).
6. Русанова О. І. Підстави притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за чинним законодавством. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. № 10-1, т. 2. С. 14–16. URL : https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc10-1/part_2/6.pdf (дата звернення: 10.09.2024).
7. Фляжнікова Я. В. Особливості дисциплінарної відповідальності адвоката за порушення адвокатської етики. *Юридичний вісник*. 2021/1. № 1. С. 184–190.
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 07.10.2024).
9. Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність : рішення Ради адвокатів України від 30.08.2014 № 120. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr120871-14#Text> (дата звернення: 07.10.2024).
10. Європейська Конвенція з прав людини та її основоположних свобод від 04.11.1950. Ратифікована Україною 17.07.1997. Набрала чинності для України 11.09.1997. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 07.10.2024).
11. Постанова Касаційного адміністративного суду від 08.10.2020 у справі № 826/3443/18. URL : <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=92194266&red=10000355b6bcff838eca851c3ac3b49fd825a8&d=5> (дата звернення: 08.10.2024).
12. Постанова Касаційного адміністративного суду від 25.06.2018 у справі № 810/1972/17. URL : https://protocol.ua/ua/postanova_kas_vp_vid_25_06_2018_roku_u_spravi_810_1972_17/?utm_source=Reshenie_v_Zakon&utm_medium=Reshenie_v_Zakon&utm_campaign=Reshenie_v_Zakon (дата звернення: 06.10.2024).
13. Постанова Касаційного адміністративного суду від 10.06.2021 у справі № 826/15590/15. URL : <https://verdictum.ligazakon.net/document/97565481> (дата звернення: 06.10.2024).
14. Рішення Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури від 27.06.2024 № VI-005/2024. URL : <https://vkdk.org/rishennya-vkdka-vi-005-2024-vid-27-06-2024-za-skargoyu-na-bezdiyalnist-kvalifikatsijno-distiplinarnoji-komisiji-advokaturi-dnipropetrovskoji-oblasti-schodoneroglyadu-skargi-vidnosno-advokata/> (дата звернення: 30.09.2024).
15. Рішення Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури від 25.04.2024 № IV-001/2024. URL : <https://vkdk.org/rishennya-vkdka-iv-001-2024-vid-25-04-2024-roku-za-skargoyu-na-bezdiyalnist-kvalifikatsijno-distiplinarnoji-komisiji-advokaturi-chernigivskoji-oblasti-schodoneroglyadu-skargi-vid-18-08-2023-roku/> (дата звернення: 30.09.2024).
16. Рішення Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури від 23.05.2024 № V-012/2024. URL : <https://vkdk.org/rishennya-vkdka-v-012-2024-vid-23-05-2024-roku-za-skargoyu-na-bezdiyalnist-kvalifikatsijno-distiplinarnoji-komisiji-advokaturi-odeskoji-oblasti-schodoneroglyadu-skargi-vid-12-12-2023-roku-vidnosn/> (дата звернення: 30.09.2024).
17. Рішення Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури від 26.05.2023 № VI-016/2023. URL : <https://vkdk.org/rishennya-vkdka-v-016-2023-vid-26-05-2023-roku-za-skargoyu-na-diji-kvalifikatsijno-distiplinarnoji-komisiji-advokaturi-kijivskoji-oblasti-za-rezultatami-rozglyadujogo-skargi-vid-14-09-2022-roku-vi/> (дата звернення: 30.09.2024).

REFERENCES

1. Vil'chik, T. B. (2015). Dystsyplinarna ta tsyvil'no-pravova vidpovidal'nist' advokativ [Disciplinary and civil liability of lawyers]. *Informatsiya I pravo*. Issue 3 (15). S. 115–122. URL : <https://www.ippi.org.ua/vilchik-tb-distyplinarna-ta-tsyvilno-pravova-vidpovidalnist-advokativ-st-115-122> (accessed: 13.09.2024).
2. Voloshyna, L. O. (2016). Ponyattya ta vydy dystsyplinarnoyi vidpovidal'nosti advokata [Concept and types of disciplinary responsibility of a lawyer]. *Visnyk kryminal'noho sudochynstva*. Issue 2. S. 129–135. URL : https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/2_2016_Voloshuna.pdf (accessed: 12.09.2024).
3. Zaborovs'kyi, V. V. (2014). Dystsyplinarna vidpovidal'nist' advokata : ponyattya ta vydy [Disciplinary responsibility of a lawyer: concepts and types]. *Porivnyal'no-analitychne pravo*. Issue 4. S. 92–95. URL : http://pap.in.ua/4_2014/4_2014.pdf (accessed: 10.09.2024).
4. Kukhnyuk, D. V. (2016). Dystsyplinarna vidpovidal'nist' advokata v Ukraini: problemy pravovoho rehulyuvannya [Disciplinary responsibility of a lawyer in Ukraine: problems of legal regulation]. *Tsyvilstychna protsesual'na dumka*. Issue 2. S. 75–79. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/tsprv_2016_2_18 (accessed: 17.09.2024).
5. Ovcharenko, O. M., Koval'ova, Ya. O. (2019). Dystsyplinarna vidpovidal'nist' advokata: dyskusiyni aspekty [Disciplinary responsibility of a lawyer: controversial aspects]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Issue 40. S. 168–172. URL : <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/17746> (accessed: 11.09.2024).
6. Rusanova, O. I. (2014). Pidstavy prytyahnennya advokata do dystsyplinarnoyi vidpovidal'nosti za chynnym zakonodavstvom [Grounds for bringing a lawyer to disciplinary liability under current legislation]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Issue 10-1, t. 2. S. 14–16. URL : https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc10-1/part_2/6.pdf (accessed: 10.09.2024).
7. Flyazhnikova, Ya. V. (2021). Osoblyvosti dystsyplinarnoyi vidpovidal'nosti advokata za porushennya advokat-s'koyi etyky [Peculiarities of the lawyer's disciplinary responsibility for violation of lawyer's ethics]. *Yurydychnyy visnyk*. Issue 1. S. 184–190.
8. Pro advokaturu ta advokats'ku diyal'nist' : Zakon Ukrainy [A law of Ukraine is "On innovative «About advocacy and advocacy activity»"] / Verkhovna Rada of Ukraine (2024, October 7). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (accessed: 07.10.2024).
9. Polozhennya pro poryadok pryynyattya ta roz'hlyadu skarh shchodo nenalezhnoyi povedinky advokata, yaka mozhe maty naslidkom yoho dystsyplinarnu vidpovidal'nist' [Decision "Regulations on the procedure for accepting and considering complaints regarding the improper behavior of a lawyer, which may result in his disciplinary responsibility"] : rishennya Rady advokativ Ukrainy (2014, August 30). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr120871-14#Text> (accessed: 07.10.2024).
10. Yevropeys'ka Konventsia z prav lyudyny ta yiyni osnovopolozhnykh svobod (1950, November 4) [Of the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms]. Dated November 4, 1950. Ratified by Ukraine on July 17, 1997. Entered into force for Ukraine on September 11, 1997. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr120871-14#Text> (accessed: 07.10.2024).
11. Postanova Kasatsiynoho administratyvnoho sudu u spravi № 826/3443/18 (2020, October 8) [Resolution of the Cassation Administrative Court on the case № 826/3443/18]. URL : <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=92194266&red=10000355b6bcff838eca851c3ac3b49fd825a8&d=5> (accessed: 08.10.2024).
12. Postanova Kasatsiynoho administratyvnoho sudu u spravi № 810/1972/17 (2018, June 25) [Resolution of the Cassation Administrative Court on the case № 810/1972/17]. URL : https://protocol.ua/ua/postanova_kas_vp_vid_25_06_2018_roku_u_spravi_810_1972_17/?utm_source=Reshenie_v_Zakon&utm_medium=Reshenie_v_Zakon&utm_campaign=Reshenie_v_Zakon (accessed: 06.10.2024).
13. Postanova Kasatsiynoho administratyvnoho sudu u spravi № 826/15590/15 (2021, June 10) [Resolution of the Cassation Administrative Court on the case № 826/15590/15]. URL : <https://verdictum.ligazakon.net/document/97565481> (accessed: 06.10.2024).

14. Rishennya Vyshchoyi kvalifikatsiyno-dystsyplinarnoyi komisiyi advokatury № VI-005/2024 (2024, June 27) [Decision of the Higher Qualification and Disciplinary Commission of the Bar № VI-005/2024]. URL : <https://vkdka.org/rishennya-vkdka-vi-005-2024-vid-27-06-2024-za-skargoyu-na-bezdiyalnist-kvalifikatsijno-distsiplinarnoji-komisiji-advokaturi-dnipropetrovskoji-oblasti-schodo-nerozglyadu-skargi-vidnosno-advokata> (accessed: 30.09.2024).

15. Rishennya Vyshchoyi kvalifikatsiyno-dystsyplinarnoyi komisiyi advokatury № IV-001/2024 (2024, April 25) [Decision of the Higher Qualification and Disciplinary Commission of the Bar № IV-001/2024]. URL : <https://vkdka.org/rishennya-vkdka-iv-001-2024-vid-25-04-2024-roku-za-skargoyu-na-bezdiyalnist-kvalifikatsijno-distsiplinarnoji-komisiji-advokaturi-chernigivskoji-oblasti-schodo-nerozglyadu-skargi-vid-18-08-2023-roku/> (accessed: 30.09.2024).

16. Rishennya Vyshchoyi kvalifikatsiyno-dystsyplinarnoyi komisiyi advokatury № V-012/2024 (2024, May 23) [Decision of the Higher Qualification and Disciplinary Commission of the Bar № V-012/2024]. URL : <https://vkdka.org/rishennya-vkdka-v-012-2024-vid-23-05-2024-roku-za-skargoyu-na-bezdiyalnist-kvalifikatsijno-distsiplinarnoji-komisiji-advokaturi-odeskoji-oblasti-schodo-nerozglyadu-skargi-vid-12-12-2023-roku-vidnosn/> (accessed: 30.09.2024).

17. Rishennya Vyshchoyi kvalifikatsiyno-dystsyplinarnoyi komisiyi advokatury № VI-016/2023 (2023, May 26) [Decision of the Higher Qualification and Disciplinary Commission of the Bar № VI-016/2023]. URL : <https://vkdka.org/rishennya-vkdka-v-016-2023-vid-26-05-2023-roku-za-skargoyu-na-diji-kvalifikatsijno-distsiplinarnoji-komisiji-advokaturi-kijivskoji-oblasti-za-rezultatami-rozglyadu-jogo-skargi-vid-14-09-2022-roku-vi/> (accessed: 30.09.2024).

V. I. Vovniuk. ATTRACTION OF A LAWYER TO DISCIPLINARY RESPONSIBILITY: PROBLEMS IN THE ACTIVITIES OF KDKA REGARDING OBSERVANCE OF THE SET TERMS

The subject of the proposed study is the examination of problematic issues related to the activities of the Qualification and Disciplinary Commissions of the Bar in order to ensure their legal, fair and timely resolution of the duties assigned to them. Attention is drawn to the status of Qualification and Disciplinary Commissions and their place in the system of advocacy. Particular attention is paid to the nature of these self-governing bodies of lawyers, which brings them closer to courts in accordance with European standards. The research used a significant practical base from the activities of the Qualification and Disciplinary Commissions of the Bar and the Higher Qualification and Disciplinary Commission of the Bar. Attention is focused on the research through the analysis of specific cases of problems related to ensuring compliance with the time limits established by law during the review of complaints about the actions of lawyers and the negative impact of their violation on ensuring not only the rights and basic freedoms of citizens protected by law, but also the general level of legality in society. Proposals were made to improve the regulatory support for the activities of the KDKA in this direction.

Key words: complaint, stages of disciplinary proceedings, qualification and disciplinary commission of the bar, review terms, disciplinary responsibility of a lawyer.

Стаття надійшла до редколегії 18 жовтня 2024 року